

KEHITYSVAMMA-ALAN ASUMISEN NEUVOTTELUKUNTA

VUOSIKOKOUS

AIKA 31.5.2012 klo 10.00-12.30

PAIKKA KEHITYSVAMMALIITTO, Viljatie 4 A, 00700 Helsinki, 4. kerros, luentosali

Pöytäkirja

1. VUOSIKOKOUKSEN AVAUS

2. KOKOUKSEN JÄRJESTÄYTYMINEN

- Markku Virkamäki toimii kokouksen puheenjohtajana ja Kirsi Konola sihteerinä

3. KESKUSTELU ARAN EDUSTAJIEN KANSSA INVESTOINTIAVUSTUKSIIN JA KORKOTUKILAINOIHIN LIITTYVISTÄ AJANKOHTAISISTA ASIOISTA JA HAASTEISTA

- ARAn erityissuunnittelija Saara Nyysölä osallistui vuosikokoukseen klo 10-11 ; keskusteltiin ajankohtaisista asioista ja haasteista asuntojen rakentamiseen liittyen
- Keskustelussa esille nousseita näkökulmia:
- Onko laatu jo niin korkea, että rahoitus ei ole enää mahdollinen?
- Kustannukset vaihtelee alueittain paljon, yksilölliset ratkaisut myös rakentamisen osalta pitäisi ottaa käyttöön.
- Avustus voi olla rajattu, mutta korkotukilainaan voisi olla enemmän joustoa
- 15 hengen asuntoryhmien tilalle pitää kehittää yksilöllisempiä ratkaisuja
- Miten standardit sovitetaan käytäntöön?
- Kaikkien pitäisi herätä puolustamaan ARA-järjestelmää, tällä hetkellä paljon ristiriitoja.
- Asiakas ensin, asiakkaan kyky maksaa vuokraa on keskeinen, myös asukkaiden oikeuksien valvonta rakennuttajien agendalla mikä on harvinaista
- Laatumittarit on tiukat ja näistä on tärkeä pitää kiinni
- Joudumme myös kohtaamaan yhteisöjen vastustusta, aikaa tuhraantuu valituskieltoihin ym. Tähän on tartuttu ja asenteisiin pyritään vaikuttamaan
- Tonttipolitiikka; edullisia tontteja ei meille tarjota
- Yleishyödyllisten rakennuttajien asema.
- Aran olisi hyvä edellyttää kaikilta, että asukasvalinnat tehdään hyvissä ajoin ja että tuen- ja avuntarpeet olisi selvitettävä. Tämä tulee olemaan Aran linjaus jatkossa.
- Rakentamisen laatu ei ole suhteessa hintakehitykseen
- Laatumittareissa on olennaista se, mihin ne kytketään. Nyt niitä on ajateltu universaalisti, toisaalta voisi kytkeytyä asuinalueeseen, paikkaan ym. Huomioitava, että suurten kaupunkien, pienten kaupunkien ja maaseudun tilanne on erilainen.
- On tärkeää avata keskustelu kriteereistä ja pohtia sitä, mitä laadukkaat ratkaisut tarkoittavat eri tilanteissa ja eri ihmisille.

- Jos tulevaisuudessa esim. osa kerrostaloista merkataan yhteisöllisiksi, olisi näihin merkittävä valmiiksi erityisryhmien asuntoja.
- YK:n vammaisten oikeuksien asettamat velvoitteet

Saara Nyysölä: On erittäin hyvä, että on paikka yhteiselle keskustelulle.

- Riittävätkö rahat? Aralla on tavoitteet ja tähän varattu rahat, jotka uudisrakentamisen osalta toteutuvat kohtuullisesti mutta perusparannusten osalta eivät.
- ARA rahoittaa hyviä kohteita, vaikka enemmänkin kuin 500. Nyt ei ole mahdollisuuksia valita, kaikki hyväksytään jos hankeohjauksella näistä on mahdollista saada hyviä.
- Rakennusalan suhdanteista keskustellaan paljon, samoin tonteista. Kaikkia tontteja ei kannata ottaa vastaan, ARA ei kelpuuta huonoja tontteja. Tonttikysymyksen suhteen kannattaa olla tiukka ja vaatia hyviä tontteja.
- Hankesuunnittelulla voidaan vaikuttaa todella paljon hankkeen hintaan; tähän olisi kiinnitettävä huomiota.
- Vaatimuksena on, että asuminen tapahtuu normaalina asumisen seassa. Päivittäiset palvelut ym. on oltava saatavilla.
- ARA arvioi hankkeissa myös sitä, minkälainen palvelutuotanto tulee olemaan, miten jatkuvuus voidaan turvata.
- Tärkeitä kriteereitä; esteettömyys ja muunneltavuus
- Painopiste siirtyy asuntojen ja rakennusten kehittämisestä asuinalueiden kehittämiseen; miten segregatiota voidaan ehkäistä ja edistää pitkäjänteistä suunnittelua? Asennemuutoksen on lähdettävä perustasolta.
- Aran lausunnossa Kuntaliiton hankintalakioppaaseen korostetaan kuntien roolia, ja nimenomaan segregatiota ehkäisevästä näkökulmasta.
- Asukkaiden tuen- ja avuntarpeen arviointi tulee olemaan uudessa oppaassa, mutta kokosuositukseen ym. ei tule muutoksia.
- Mikä on tulevaisuus 2015 jälkeen? Aran perustehtävään peilaten tuntuu todennäköiseltä, että linja ei muutu
- Hankkeet kestävät liian kauan; varauspäättövaiheessa hankkeiden pitäisi olla valmiimpia. Tämä varmistaisi myös realistisen hinnan.
- Usein törmätään siihen, että asumisyksiköjä suunnitellaan pieniksi laitoksiksi; henkilökunnalle suunnitellaan paljon tiloja ym. Henkilökunnan roolin tulisi muuttua.
- ARA on tyytyväinen neuvottelukunnan laatusuositukseen, ne ovat tukeneet kehityksen saamista oikealle uralle.
- Autismikirjon henkilöiden kannalta muunneltavuus on tärkeää, Aralta tulossa tähän arkkitehtisuunnittelukilpailu.

Keskustelua:

- Hankeohjausta on saatu, mutta olisiko mahdollista vaikuttaa siihen, että ARA haku olisi kaksi kertaa vuodessa?

- On olemassa perusteet sille, miksi meidän ryhmälle rakentaminen on kallista. Tärkeää on kääntää katse laatuvaikuttavuuteen.
- Pitää kiinnittää huomiota myös yleiseen vuokra-asuntojen saatavuuteen
- Suunnittelussa palveluntuottajien pitää tuoda entistä vahvemmin esille laatutarvetta. On tärkeää, että rakentaminen ja palveluntuotanto on hyvin synkronoitu

4. KATSAUS NEUVOTTELUKUNNAN TOIMINTAAN VUONNA 2011

- NEUVOTTELUKUNTA ON EPÄVIRALLINEN ALAN TOIMIJOIDEN VERKOSTO, EI REKISTERÖITY ORGAANISAATIO
- *Olemme sopineet seuraavan ilmaisun käyttämisestä neuvottelukunnan yhteydessä*

***Kehitysvamma-alan asumisen neuvottelukunta** on kehitysvamma-alan järjestöjen ja julkisten toimijoiden yhteistyöverkosto. Neuvottelukunta edistää YK:n vammaisten ihmisten oikeuksia koskevan yleissopimuksen toimeenpanoa Suomessa ja tekee työtä asumiseen liittyvien palveluiden laadukkaan järjestämisen puolesta. Itsemääräämisoikeus, täysi osallisuus ja valinnan mahdollisuudet kuuluvat myös kehitysvammaisille ihmisille.*

- NEUVOTTELUKUNTA ON TOIMINUT JAKAANTUNEENA TYÖ- JA LAATUVALIOKUNTIIN
- TYÖVALIOKUNNAN PUHEENJOHTAJANA ON TOIMINUT MARKKU VIRKAMÄKI KEHITYSVAMMAISTEN PALVELUSÄÄTIÖSTÄ JA LAATUVALIOKUNNAN PUHEENJOHTAJA SUSANNA HINTSALA KEHITYSVAMMALIITOSTA. TYÖN JA PÄIVÄTOIMINNAN VALIOKUNTA PERUSTETTIIN 21.3.2012. SEN PUHEENJOHTAJAKSI VALITTIIN TIMO PESU CAREA-KUNTAYHTYMÄSTÄ JA SIHTEERIKSI MARIKA AHLSTEN KEHITYSVAMMALIITOSTA.
- **TYÖVALIOKUNNAN KESKEISET ASIAT OVAT OLLEET;**
- 1, VAIKUTTAMINEN RAY:N MYÖNTÄMÄÄN INVESTOINTIAVUSTUSPROSENTTIIN TUKIASUNTOJEN HANKINNASSA INVESTOINTIAVUSTUKSEN PERUSTANA OLEVAN HINTATIEDON JÄRJESTELMÄN MUUTTAMISEEN SEKÄ MAHDOLLISUUTEEN SAADA YKSITTÄINEN ASUNTO HANKITUKSI MYÖS UUDISRAKENNUSKANNASTA.
- 2, NEUVOTTELUKUNTA OTTI KESÄLLÄ 2010 TYÖN KOHTEEKSI HANKINTALAKIIN VAIKUTTAMISEN. JOULUKUUSSA 2010 KOKOUKSESSA PÄÄTETTIIN OTTAAVA TAVOITTEEKSI HANKINTALAIN MUUTTAMINEN SITEN, ETTÄ HALLITUSOHJELMAAN TEHDÄÄN KIRJAUS VAMMAISTEN HENKILÖITTEN ASUMISPALVELUITTEN JA JOKAPÄIVÄISEN AVUN JA TUEN POISTAMISEN HANKINTALAIN PIIRISTÄ. VAIKUTTAMISTYÖTÄ TEHTIIN KOKO KEVÄÄN AJAN ERITYISESTI EDUSKUNTAVAALIEN YHTEYDESSÄ. JYRKI KATAISEN HALLITUKSEN OHJELMAAN TULI KOLMEEN ERI KOHTAAN KIRJAUKSET HANKINTALAIN MUUTTAMISEN MAHDOLLISUUDESTA. SYKSYN 2011 AIKANA TAVATTIIN TEM:N JA SUOMEN YRITTÄJIEN EDUSTAJAT ASIAN TIIMOILTA. EU:N KOMISSION UUSI HANKINTADIREKTIIVILUONNOS NOSTAA KYNNYSARVOJA JA LISÄÄ JOUSTAVUUTTA HANKINTAMENETTELYYN. SE VAHVISTETAAN JOULUUN 2012 MENNESSÄ. SITTEN ALKAA SUOMESSA HANKINTALAIN PÄIVITTÄMISEN JA MUUTOKSEN

VALMISTELU. KUNNALLISVAALIT OVAT KESKEINEN ASIA TUODA ESIIN HANKINTALAIN MUUTOSTARVETTA. UUSI SOSIAALI- JA TERVEYSALAN JÄRJESTÖJEN KESKUSJÄRJESTÖ SOSTE RY. ON SAATAVA MUKAAN HANKINTALAIN MUUTOSVALMISTELUUN.

3. KEHAS-OHJELMAN VALMISTELUSSA MUKANA OLEMINEN

4. ASUNTOJEN RAKENTAMISEEN LIITTYVÄ YLEISHYÖDYLLISYYS-KÄSITE JA JA ARAN INVESTOINTIAVUSTUKSET-SELVITYKSEEN VAIKUTTAMINEN

5. SUOMEN KUNTALIITON ”PALVELUASUMISEN JÄRJESTÄMINEN JA KILPAILUTTAMINEN-OPAS”-LUONNOKSEEN VAIKUTTAMINEN

- LAATUVALIOKUNNAN KESKEISET ASIAT OVAT OLLEET:

1. Laatuvaliokunta on tehnyt tunnetuksi YK:n yleissopimusta vammaisten ihmisten oikeuksista ja laatinut yhteiseen käyttöön vaikuttamis- ja kampanjamateriaalia.
2. Yhteistyössä toteutettiin Tarinoita kansalaisuudesta konferenssi 22.3.2012 teemalla mielekäs päiväaikainen toiminta. Uusista työllisyyden ja päiväaikaisen toiminnan mahdollisuuksista puhuivat suomalaiset ja kansanväliset luennoitsijat Irlannista, Tanskasta ja Saksasta. Konferenssi kokosi yli 300 osallistujaa eri puolilta Suomea.
3. Laatuvaliokunnan valmistelemia yksilöllisen tuen laatukriteerejä esiteltiin alueellisissa tapahtumissa, joiden valmistelussa vastasi Kehitysvammaisten Tukiliitto yhteistyössä neuvottelukunnan eri toimijoiden kanssa.
4. Laatuvaliokunta toimi vuoden aikana neljänä jaoksena, jotka käsittelivät 1) uusien palvelumallien kehittämistä, 2) asenteita vammaisia ihmisiä kohtaan, 3) henkilöstön koulutukseen ja 4) lainsäädäntöön liittyviä kysymyksiä.
5. Laatuvaliokunta on ollut aktiivisesti mukana Kehas-ohjelman valmistelussa.

Susanna esittelee lyhyesti laatuvaliokunnan työn.

Tämän vuoden painopisteet on lasten asema (pj Marja-Leena Saarinen), toinen asumisen palvelumallit (pj Marika Metsähonkala)

Seuraavan vuoden konferenssin suunnittelu käynnistyy.

Uuteen valiokuntaan on laaja osallistuminen.

Olisiko mahdollista, että päivä- ja työtoiminta nousisi seuraavalla kierroksella KASTE – hankkeen osaksi?

5. HANKINTALAIN_MUUTOKSEEN TÄHTÄÄVÄ VAIKUTTAMISTOIMINTA;KOHTI KUNNALLISVAALEJA

Tavoitteena oli, että hallitusohjelmaan saadaan maininnat hankintalain muuttamisesta, ja tämän eteen tehtiin paljon yhteistä ja tiivistä vaikuttamistyötä. Tämän seurauksena hallitusohjelmaan saatiin hyvät maininnat ja kirjaukset.

Työvaliokunta on sopinut, että asiaa viedään konkreetian tasolle. On tavattu Ihalaisen valtiosihteeri ja kilpailuttamisasioista vastaava virkamies, Suomen yrittäjien johto, SOSTE.n kautta verkosto jonka Sirpa Pietikäinen on koonnut (hän on sisämarkkinavaliokunnan varapuheenjohtaja sekä talousvaliokunnan jäsen).

Kunnallisvaalien yhteydessä asia on nostettava laajasti esille
Julkisten hankintojen direktiivi on uudistumassa, jossa monia myönteisiä uudistuksia.
Myös kansallisesti oikeus tehdä rajauksia niin, että kaikki asiat eivät ole hankintojen piirissä.
SOSTE tulee nostamaan hankintalain kuntavaalien keskeiseksi tavoitteeksi

Keskustelua ehdotuksesta:

- Toimenpiteet, joita ehdotetaan on hyviä.
 - Hankintalakiin ja hankintamenettelyyn vaikuttaminen; mitä kunnissa todellisuudessa tehdään.
 - Tarjouspyynnöt ja niihin liittyvä ennakkotyö on tärkeitä
 - SOSTE kerää epävirallista tukiryhmää yhteiskunnallisen vaikuttamisen tueksi
 - Sosiaalibarometri; vaikuttamisteema on tullut hyvin esille, johtopäätöksiä mm. vaikeavammaisten asumisen irrottaminen, osaaminen, SGEI palvelut
 - Eduskuntaryhmiin vaikuttaminen tärkeää, kuten myös SOSTE
 - TV:n kautta sopivasti asiaa esille
 - Sanamuotoja pitää voimistaa asiakkaan näkökulmasta; henkilön oikeuksien ja valinnan vapauden turvaaminen.
- ➔ Markku ja Susanna muotoilevat uuden version keskustelun pohjalta.

Eduskuntaryhmien tapaamisten organisointi

Veli-Pekka ja Jarmo organisoivat kokoomuksen, Erkki ja Pekka Keskustan, Lisbeth RKP:n, Risto Vihreiden, Markku Sosiaalidemokraattien, Jouni Perussuomalaisten ja Susanna Vasemmistoliiton ryhmien kanssa tapaamisen. Ministeri Ihalaisen tapaaminen pyritään järjestämään, Veli-Pekka organisoii.

Kuntaliiton johdon tapaaminen; Tuula Haatainen vastaa sosiaali- ja terveysasioista. Markku ottaa vastuun tapaamisen järjestämisestä, Seija Aaltonen mukaan.

➔ Viestintäsuunnitelma on tehtävä

6. KEHAS-OHJELMAAN LIITTYVÄ VAIKUTTAMISTOIMINTA

Työvaliokunnalla kolmen hengen työryhmä; Risto Burman, Lisbeth Hemgård ja Susanna Hintsala, joka valmistelee vaikuttamissuunnitelmaa.

Vaikuttamissuunnitelma on kesken, mutta perusviestit ovat rakenteilla.

- Henkilökunnan koulutus, osaamistarpeet
 - STM nimennyt alajaokset, joissa pohditaan työvoiman saatavuuteen ja koulutukseen liittyviä kysymyksiä
 - Kolmen työpajan sarja Opetushallituksen toimesta.
 - Kehas –ohjelman ohjausryhmästä haetaan tähän jäseniä
- Laatuvaliokunta; viedään voimakkaasti eteenpäin lähipalvelujen kehittämistä
- Opetus- ja sivistystoimi; haastavissa tilanteissa ostetaan laitosalueelta palvelu. Miten toteutuu opetustoimen keskeinen rooli myös jatkossa?
- Otettaisiin kaupalliset toimijat vahvemmin mukaan keskusteluun

- Kehas –ohjelman rahoitus. Valtioneuvoston päätökseen ei ole tulossa tietoa rahoituksesta 2015 vuoden jälkeen
- Miten kunnat rahoittavat uudet palvelut? Tämä olisi oltava mukana valtioneuvoston päätöksessä.
- Kotona asuvien kehitysvammaisten tilanne pitäisi nostaa vahvemmin keskusteluun
- Pyritään lisäämään yhteyttä kaupallisiin toimijoihin; kutsutaanko seuraavaksi puhumaan konferenssiin?
- Rakennerahastojen mahdollinen rooli rahoittamisessa
- Miten varmistetaan rahoituksen riittävyys, jos suhdannemuutoksia tulee tai Aran rooli muuttuu?
- Tärkeää on, että vaikuttamistoiminnassa voidaan näyttää, että saatu raha on suhteessa siihen, mitä on saatu aikaan.
- Viestiä lapsiperheille siitä, että asioita hoidetaan. Perheet pelkäävät, että heidän asioita ei kukaan hoida. Tilaisuus vaikuttaa siihen, että lapset kokevat yksilöllisen elämänpolun ja kasvavat tekemään päätöksiä.
 - ➔ Työryhmällä on valtuudet jatkaa suunnitelman laadintaa

7. NEUVOTTELUKUNNAN JA KEHITYSVAMMA-ALAN TYÖNANTAJIEN KANNANOTTO VALVIRALLE SOSIONOMIEN MÄÄRÄVAATIMUKSEEN LIITTYEN

- Kannanottoluonnos esitellään viimeistään kokouksessa.
- On kokemuksia siitä, että ylipäätään on vaikeuksia saada ihmisiä alalle. Usein sosionomit lisäksi hakeutuvat herkästi haastavimpiin tehtäviin.
- Lähestytään esityksellä, että määrävaatimusta (1/3) lievennetään.
- Oppisopimukset on tärkeä mahdollisuus, jotta työvoiman saatavuus voidaan turvata.
- Liian korkeat koulutusvaatimukset eivät ole ajankohtaisia eivätkä mahdollisia
- Kehitysvamma-alan ammattitutkinto; ovat hyviä ja valmiita työntekijöitä, voi myös olla linkki oppisopimukseen
- Kelpoisuudet on määritelty, perinteisesti on ajateltu, että vain sos- ja terveysalan ammattilaiset on oikeita hoitamaan kehitysvammaisia henkilöitä. Pitäisi avata vastuukysymykset ja kelpoisuusvaatimukset. Lainsäädäntö on tiukka, ja tähän liittyy voimakkaat vastuuvaatimukset
- Tärkeitä elementtejä sosiaalialana ammattihenkilöiden foorumille.
- Sopimukset kelpoisuudesta on epäselvät, joka hankaloittaa opiskelijoiden hakeutumista ammattitutkintoihin; ei tiedetä, mihin tutkinto antaa kelpoisuuden
- Nostetaan esille lisäpätevyyden tarve, ei kuitenkaan ole Valviran kohdealuetta
- Tärkeää on tunnistaa palveluntuottajan vastuu henkilöstön kouluttamisesta. Koulusta saatu pätevyys on murto-osa siitä, mitä tarvitaan.
- Susanna ja Markku muotoilevat lausunnon

8. TYÖ- JA LAATUVALIOKUNNAN JÄSENTEN NIMEÄMINEN. TYÖN JA PÄIVÄTOIMINNAN VALIOKUNNAN JÄSENETHÄN NIMETTIIN JO MAALISKUUN KONFERENSSISSA

Liitteessä jäsenet, uusia mukaan:

Laatuvaliokunta

Minna Halme, Kolpenesta

Marjut Mäki-Torkko, ESko

Jonne Tallberg, Steg för Steg

Autismisäätiöltä tulee edustus

Kuntajäseniä olisi saatava enemmän mukaan

Työvaliokunta:

Ritva Ulander Autismisäätiö

9. 2013 KONFERENSSIN AJANKOHTA JA TEEMA

- Ehdotetaan 12–13.6. 2013
- Lähiyhteisöjen kehittäminen ja tuettu päätöksenteko keskeiset teemat
- Jatketaan siis teemoja, joita on käyty läpi.

10. MUUT ASIAT

11. VUOSIKOKOUKSEN PÄÄTTÄMINEN

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 12.40